

Redacția și Administrația:
ARAD, Str. Românilor No. 6.
Telefon 156.

ORGAN POLITIC SI DE INFORMATIUNI
Apare Joia și Duminica

ABONAMENTE:
Un an, lei 400.— sease luni, lei 250.— trei luni
lei 150.— Pentru autorități și întreprinderi par-
ticulare 1000 lei anual, — sease luni, lei 600.—

3 LEI
Exemplarul

Căteva încreștări, — dar fără supărare

Arad, 20 Octombrie

Diversii teoreticieni ai „endosmosei naționalo-sociale“ trebuie să mai aibă răbdare multă. Fărtăția între provinciile ţării noastre se leagă anevoie. Să ne înfățișăm, să ne cunoaștem și să ne iubim, sunt vorbe ce vor continua timp indelungat să ne sună în ureche ca niște lozinci urzite virtual și concepute în senzuri ipotetice reci și teziste. Adevarat, că cu toată adversitatea evoluțiilor istorice din provincii, ne găsim într-o situație incomparabil mai avantajată de soartă, decât de pildă cehii și sărbăi, cari n'au de amalgamizat numai mentalități contradictorii, ci chiar degenerescențe politice de mari extenziuni sufletești.

— Di Octavian Goga, ministrul de interne, înapoindu-se zilele aceste dintr-o văstă inspecție în Basarabia, a făcut pe seamă presei românești o serie de declarații, de-o rară limpuditate și încă la timp venite pentru educarea unei mentalități greșite. Dacă ne aducem bine aminte, d-sa a spus măngăioasa vorbă, că satul basarabean, ca suflat și fizionomic etnică, se integrează tot atât de organic în corpul neamului nostru ca satele din Ardeal. Acest adevarat, de care mulți erau inclinați să se îndoiască, — a fost stabilit de mintea cea mai cheamă și va contribui în mare măsură la restabilirea echilibrului conștiinței naționale în toate provinciile românești.

Dacă însă, în ce privește mările noastre masse populare, îndemnurile de înfrângere și iubire împrumutată, sunt din capul locului eliminate de însăși realitatea virgină a omogenității noastre populare, în aşa zisa noastră „clăsă cultă“, precum și în lumea „tărgoviștilor“, id est „orășenilor“ noștri, atmosfera de beatitudine națională și departe însuși se instăpănească. Aici îndemnurile de unire și simpatie mutuală între originarii diverselor noastre provincii, nu numai că trebuie să fie refrenurile tuturor

Rar numai, cu mult mai rar decât ar trebui, sglobul și seninul Kamadeva, sfarmă răceala cu răsu-i coralin între cele două „tabere“ sociale. Dar nici rostul micului zeu al inimilor nu este tocmai usor. Felicia, Valeria și Veturia iubesc pe fetele de popă din Agârbiceanu, Ciura, Sept. Popa și ca tărancile din Slavici, Popovici-Băneanu, Rebreni etc.

(T. P.)

Dar Lizica, Mița și Vichy iubesc și în spiritul lui V. Pop, Caragiale, Gh. Brăiescu, I. Minulescu, nu numai așa cum le învăță D. Zamfirescu, Delavrancea, Eminescu, I. Adam etc. etc.

Autorul acestor încreștări efemere găsește și pe Felicia și pe Lizica la fel de admirabile, dulci și grăioase, și crede că în nimbul frunzei lor, trebuie să se împletească cele mai frumoase flori ale orientului european.

Totuș în relațiile noastre sociale cele mai intime să palpităm mai mult în ritmul muzicei lui Iacob Mureșianu, G. Dima și Enescu, decât în cel al romântelor de „nimă albastră“. Pomiștii pe urmele de papagal al zeului Kamadeva, poate va sfârși și generația noastră să se mai întâinească, stând sincer și frățește alături, și pe la cele mese din restaurante etc. etc. Quidam

Insemnări de-o zi
Sculptorul R. Ladea

Arad, 19 Oct.

Vremurile noastre poartă marca preoccupiedorilor de imediat contact cu materialitatea noastră trupescă, cu tot ce poate furniza acesteia mulțumire comodă și vulgară. Ise poate găsi și legitime în nevoie, și aceasta omenească, de a cultivă instinctele primare, și numai acestea. De-a scăldă poftele și slabiciunile în aur.

Oamenii singurăci și exilăci, se încăpăținează totuș de-a ignora goana din jurul lor. Cite-unul și-a creat într'un cub de senină contemplație, o credință în ceva material, și aceasta omenească. De-a și intemeia viața pe o durabilă operă de efect sufletește.

Un asemenei om, îndărătnic și din alte vremuri, ne pune sub ochi, rezultatul muncii sale, din gânduri culese pe cărări străine nouă.

E sculptorul Romul Ladea.

Nu-i facem aprecieri elogioase din punctul de vedere al valorii sale artistice. Critica de artă, să pronunță într-un chip cu totul obiectiv și competență indicându-i un loc de frunte, pentru cucerirea căruia nu i se cere decât munca și străduință.

Noi am privit prin lucrările expuse, cu un ochiu de vizitator laic, numai omul, pe care-l vedem intercalat, în lumea noastră, ca pe un misionar de idealități.

In mediu nostru, artistul cu strîndea credințelor sale neînțelese, apare ca un eretic. Pentru toți aceia cari trăesc în clădi de acasă și competență indicându-i un loc de frunte, pentru cucerirea căruia nu i se cere decât munca și străduință.

Vom continua, e adevarat a ne frâma și pe mai departe în valurile atâtă zădărnicii... Dar faptul să stiu pe cineva care dărgește în pietră forme și gânduri ce rămân, ne este o măngăiere totuș. Va fi deci cineva, care măcar în parte, va răscumpăra prin munca și sacrificiul său, omeneșul din noi, și va salva marturia pentru alte vremuri.

In negurile sub cari rătăcim, e o lumină modestă încă, dar care își revărsă în noi reflexele de măngăiere.

(T. P.)

BRESLELE

— Istorici și organizarea lor —

de prof. I. BABĂ

Încă pe timpuri imemorabile s'a ajuns la concluzia, că o activitate industrială intensă este posibilă numai sub formă de asociare.

Adevărul acesta odată recunoscut, a dat naștere diferitelor sisteme de organizare industrială, sisteme care difera după cum variau și obiceiurile și legile pământului, precum și măsura, în care era restrânsă libertatea individuală de acțiune a factorilor industriali.

Principiul fundamental al acestor sisteme este apărarea intereselor membrilor și reglementarea de către autorități a activității industriale. Asfel de organizări au existat încă și la Egipten la Babilonieni, Inzi, etc. (caste, varne etc.). Acelea însă, despre care vom discuta noi și despre care ne povestesc tradiția noastră, adică breslele sau tehurile, cum se mai numeau, sunt un rezultat al unei desvoltări treptate a meșterilor popoarelor Europei, având comun cu castele popoarelor asiatici numai asemănările în ce privește apărarea clasei meșteșugătoare.

Un inceput al acestor organi-

Aurel, Antoniu Piu) ele au câștigat tot mai multe drepturi, făcându și loc și în organizarea politică a statului.

Breslele romane s'au stins odată cu căderea imperiului roman. Germanii — cotropitorii unei bune părți a vastului imperiu — trăiau încă în fază economică casnică, epocă, care a durat un bun timp și după finala migrației popoarelor.

Industria s'a dezvoltat numai mai târziu pe lângă curtile domnilor feudali și în unele orașe libere. Aici sub scutul zidurilor cetății s'a putut desvolta și menține o populație industrială. Meșteriașii aceștia s'au asociat pentru apărarea intereselor lor în niște organizații numite „ghilde“ la germani, corporații la francezi și bresle la noi. Ghildele acestea fie cu caracter pur profesional sau religios ori politice s'au răspândit în toată lumea germană și au constituit baza de desvoltare a acestor bresle, care au dominat viața industrială până la jumătatea veacului trecut. Scopul lor era ajutorul reciproc în lupta economică și socială precum și pentru cazuri de infirmitate și incapacitate de muncă. Pentru ilustrarea relațiilor dintre membri este interesant să amintim, că concurența între membri era interzisă, iar prețurile se stabilau din partea

conducerii la fel pentru toți membri.

De multe ori își procurau și materia primă în comun. Nu era să ieă calfele dela un alt maestr, a concura pentru a-i urca chiria sau a primi comenzile dela acei clienti, care de alti breslari au fost refuzați din cauza de neplătită. Pe lângă întăririle dese profesionale, mai aveau și sărbători comune, de ex aceea a patronilor breslelor. Cu ocaziunile acestea se căuta și se manifestă că mai vădit solidaritatea membrilor breslelor.

Principiul dominitor la început era vedeau cu ochi buni aceste bresle așa că prin secolul XIII. au încercat chiar desființarea lor. Conviști apoi despre scopul lor profesional și utilizat nu numai că le-a permis funcționarea, ci li s'au acordat din ce în ce mai multe privilegii. Privilegii acestea conținând autorizarea și condițiile de funcționare, regulile de administrare a averii comune și condițiile ce trebuieu îndeplinite pentru cinea să devină maestr, etc., erau cuprinse în scrisoarea de concesiune a breslei (Zunftbrief) primită din partea principelui domitor.

Administrarea și conducerea breslelor se facea de un comitet ales de maestri. În fruntea acestui comitet era un maestru șef, sta-

roste, (Zunftmeister). Un rol mai covârșitor mai deținea șeful calfelelor, care era alesul și exponentul acestora, reprezentându-le interesele în corporație. Interesele uceniciilor erau să fie susținute de maestrii lor. Membri în breaslă erau atât maestrii cât și muncitori, adică și calfele și ucenicii. Drepturi nu aveau decât meșteșugarii patroni și într'o măsură mai mică calfele.

Meșter și membru în teh putea să fie numai acela, care după ce a făcut un stagiu recerut în măsări, învățând-o bine, a trecut un examen cu succes înaintea mestriilor corporației. Fiecare meșter era și patron lucrând cu căte una sau mai multe calfe și ucenici. Ucenicii erau acei copii, care erau încredințați patronului pentru a-i învăța meseria, trebuind să facă un stagiu care varia după meseșie, de 3 chiar și până la 12 ani. Primirea uceniciilor era oarecum limitată, ca nu cumva înmulțindu-se prea mult numărul meșterilor, să le ingreuneze traiul celor existenți. El nu primeau dela patron nici o remunerare în bani, în schimb erau hrăniți și imbrăcați de maestr. După ce au învățat meșterul să facă lucru, să dea măsurile acestor meșterilor, care să săracitorii cu fizice sau văduvele meșterilor.

Piedicile acestea la început erau puse numai cu scopul de a ridică nivelul meșteriei și a primi în organizare oameni destoinici și buni cunoscători ai meșteriei. Teama de concurență, precum și egoismul sacru al meșterilor a făcut, că măsurile acestea să dea rezultat, și a dovedit destoinicie, pricepere la muncă și bună purtare el este declarat din partea conducătorilor tehului de lucru,

Chestiuni sociale și economice

de ing. dr. C. STĂNCESCU, profesor Politehnica Timișoara

VIII.

INDUSTRIA LA SATE

Am expus până aici ideia noastră fundamentală, aceia a industrializării produselor agricole și aminteam și despre rolul important al inginerilor în progresul industriei.

In articolul de față vom

face o apropiere între cele expuse de noi și cele scrise de către Henry Ford, în ultimul său volum, apărut de curând și în care, marele fabricant de automobile propaga idei ce deșteaptă orășenii gânditor un interes pașionat.

S-a inceput prin cumpărarea unei mori vechi, de apă, la Northville și care moară s-a transformat în atelier de fabricarea supapei pentru automobile.

Rezultatul a fost că prețul de cost al acestor supape — fabricate la Northville a scăzut la o treime din prețul de cost al acelorași supape fabricate la oraș în Highland Park (Detroit).

Incepul fiind bun, Ford a mai înființat apoi o mulțime de alte mici industrii sătești și toate au dat aceeași bun rezultat.

Dar latura mai importantă a chestiunii este ajutorul pe care industria sătească îl poate da populației rurale pentru bunul trai al săteștilor.

Și pentru a ne convinge mai ușor de acest lucru să ascultăm povestea lui Ford:

„Mulți dintre lucrătorii noștri posedă ferme; nu numai că nu i opresc de a-și cultiva fermele, dar pe lângă concepții de care are nevoie, le mai dăm — în condiții avanțatoase — mașini necesare pentru muncile agricole.“

Grățim, într'adevăr, în carteaua lui Ford, ideia noastră — a industriei agricole la sate — generalizată la orice fel de industrie; în capitolul: Intoarcerea la industria în sate, Ford amintește cum a ajuns el la necesitatea înființării de mici uzine la sate, uzine conduse de un personal foarte puțin numeros.

Dacă instalarea și modul de funcționare al acestor uzini

de interesă mai mult pe

tehnicien, există totuș — în ex-

punerea lui Ford — o parte

care interesează pe toată

lumea și în special pe țara

noastră; este anume acea în care se descrie propășirea

satelor în care se instalează

astfel de uzine fordiniene.

Schimbarea produsă în re-

giune este foarte mare: gra-

ție puterii de cumpărare re-

prezentată prin salariile plă-

rite de noi, magazinele s'au

îmbogățit și înfrumusețat, strădele s'au ameliorat și toată regiunea este chemată la o viață nouă.

Nu primim temei maritare, decât în cazul când bărbății lor nu pot lucra, iar dintre femei primim de preferință pe acele ce n'au alt mijloc de trai.

Așa de pildă avem ca lucrătoare o femeie care locuiește foarte departe, are bărbatul bolnav și patru copii mici: lucrând opt ore pe zi (cinci zile pe săptămână) ea duce acasă mai mulți bani decât câștiga bărbatul ei când era sănătos; pe lângă aceasta îi mai rămâne timp să se ocupe și de gospodărie.

Lucrătorii noștri, cari n'au ferme, au toți grădini de legume; uzina le furnizează curentul electric necesar.

Prin înființarea acestor uzini sătești Ford speră „să realizeze echilibrul ce în mod natural trebuie să existe printre repartiție armonioasă între agricultură și industrie“.

Din cele expuse rezulta:

Marea industrie — în interesul ei, — trebuie să-și răspunde diferențele ei ramuri industriale la sate, deoarece în acest caz:

1. Costul de fabricație scade și deci fabrica e în câștig;

2. Salariile pot fi astfel urcate;

3. Salariile ridicate, cum și alte înlesniri din partea fabricii, permit lucrătorilor un trai mai îmbelșugat, mai confortabil, mai civilizat;

4. Se realizează astfel condițiuni de trai higienice pentru lucrătorii industriali.

Vom reveni asupra

ARADUL

— Evoluția teritorială a județului! —

Egumenul Serafim

(1) De numele lui Stefan cel Sfânt se leagă organizarea politică și bisericescă a Ungariei. El a căutat să facă din pământul ocupat de unguri din regiunea șesului, un stat asănmânător, cu cele din apus organizându-l pe baze religioșo-feudale. Nu voi insista asupra atribuțiilor diferiților funcționari ai comitatului, ci cau să arăt cum a evoluat în cursul evului mediu apoi sub stăpânirea turcească, și după 1700, unul dintre județele de la graniță apuseană anume Aradul, luând ca punct de plecare câteva statistice. Județul Arad îl găsim organizat după 1029, iar cronicile îl amintesc pe la 1214. Hotarele îi erau mult deosebite de cele de azi, înspre răsărit se întindea până în inima dealurilor de azi ale județului, spre sud trecea peste Mureș, iar înspre apus intra adânc în vechiul județ al Cenadului și spre nord și al Zărandului. Odată cu organizarea politică s'a făcut și cea bisericescă. Sf. Gellért apostolul acestor regiunii a organizat în vechiul Orad, cel dintâi nucleu bisericesc, care se desvoltă așa de puternic încât sub Bela II poate să ia ființă aici capitolul și prepozitura. Până prin veacul XIII avem numai câteva date sporadice despre populația județului din ele tău rezultă că pe lângă unguri mai viațnău aici, populație românească și slavă. Conform sistemului feudal pământul județului cu sateli și locuitori lui era împărțit între capitolul arădean, difuzatele familii nobile și o parte era cuprinsă sub numirea de pământurile regelui. Până în veacul XVI n'avem o statistică mai amănunțită a locuitorilor județului. La 1561 se face cea dintâi, cunoscere a satelor județului pentru a se cunoaște numărul porților din fiecare sat precum și domnul de pământ, căruia îi aparține satul, pentru a putea fi impuse contribuțiilor față de rege. Conscrierea poartă titlul: „Anno 1561 Regestrum secundi subsidii Sacratissimae Caesario Regia Majestatis Ferdinand I. per florenum unum ac denarios decem exacit in comitatibus Csanad, Zarand, Solnok, Exter, Békés, Csongrad, Orad, per Stephanum Földváry Dicotorum et exactorem.“ În această listă sunt trecute 63 localități din județ din cari două erau cetăți, apoi câteva târguri și restul sate. Statistica pomenește și pe domnii de pământ, cărora aparțineau satele, cei mai mulți fiind nobili, apoi capitolul, prepozitura din Arad și regele Ungariei. Iată localitățile în ordinea dată de statistică lui Földváry.

Odată cu apariția în volumul acestor lucrări, își vor adăuga hărțile referitoare la evoluția teritorială a județului, apoi hărți și diagrame, arătând mișcarea populației în trecutul orașului și județului.

3. Szenth-Pál (Zethunpauli 1333-7, Zentral opidum 1471) era așezat în partea de nord a Aradului în localitatea Sofronea de azi. Satul cu pământurile lui și stăpânit de mai multe familii nobile, până în veacul XV, când îl găsim în posesiunea Hunadișilor. La 1561 e stăpânit de Gheorghe Zay împreună cu fiili, apoi Gaspar Magocsy și Ioan Liszty Blasius Nagy și Petru Pető.

4. Kethsopron (Kethsopron 1454, Kethsorony 1455, Keth Sopron 1446) era așezat în partea de nord a Aradului în localitatea Sofronea de azi. Satul cu pământurile lui și stăpânit de mai multe familii nobile, până în veacul XV, când îl găsim în posesiunea Hunadișilor. La 1561 e stăpânit de Gheorghe Zay împreună cu fiili, apoi Gaspar Magocsy, Nicolae Glejan și văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

5. Papok Féregyháza, era în spate nord de Aradul de azi, iar Papok-Szegy era cam pe unde este Sf. Gheorghe de azi, apoi Monostorlaka și Szent-István, toate aceste localități formau la 1561 proprietatea capitolului arădean.

6. Csarak (Gyarak, Gyorak 1471) și Ghiorocul de azi, așezat cam pe locul celui actual. Sub numirea de Ghioroc întâi în aceasta localitate încă la 1135 formând posesiunea capitolului arădean. Culura vieții de vie era veche în această localitate, fiindcă la 1472 se face amintire despre vestitele podgorii ale satului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

7. Deszkér (Deserta) era în apropierea Fachertului de azi. La 1561 îl găsim în stăpânirea lui Ioan și Petru Pető și văduva lui Gheorghe Zay împreună cu copiii ei.

8. Bike (Byke 1471) era așezat lângă Minis și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

9. Keresztr (Kereszthur 1418 Santa Crux) era așezat între Ghioroc și Panad, având încă pe la 1334 o biserică. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay cu copiii și a nobilului săracit Nădány.

10. Almazegh (Almazegh, Abnazegh 1360) era așezat între Sâmbăteni, Ghioroc și Păuș, în un meandru mare al Mureșului, la 1561 era în stăpânirea lui Petru Bánky, Francisc Meregh, Gheorghe Tarsy, Gheorghe Nagy și Albert Makay.

(Va urma)

11. Deszk (Deszk 1471) era așezat în partea nord-estică a Aradului între Glogovăț, Covăsinjul de azi, și Radna. În dela 1217 se face amintirea despre această localitate, ca una bogată în podgorii, fiind în stăpânirea capitolului arădean. La 1561 e în posesiunea lui Gavril Doczi și Ladislau Keresztesy.

12. Bolyai (Bolyai 1471) era așezat lângă Mărtin și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

13. Szent-György era așezat între Glogovăț și Mândruloc, la 1561 fiind în stăpânirea capitolului arădean.

14. Eotwen-Abdakos la 1561 era în posesiunea famililor Sebastian Ujaky, Ludovic Papfy, Gaspar Magocsy, Nicolae Glejan și văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

15. Papok Féregyháza, era în spate nord de Aradul de azi, iar Papok-Szegy era cam pe unde este Sf. Gheorghe de azi, apoi Monostorlaka și Szent-István, toate aceste localități formau la 1561 proprietatea capitolului arădean.

16. Csarak (Gyarak, Gyorak 1471) și Ghiorocul de azi, așezat cam pe locul celui actual. Sub numirea de Ghioroc întâi în aceasta localitate încă la 1135 formând posesiunea capitolului arădean. Culura vieții de vie era veche în această localitate, fiindcă la 1472 se face amintire despre vestitele podgorii ale satului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

17. Deszkér (Deserta) era în apropierea Fachertului de azi. La 1561 îl găsim în stăpânirea lui Ioan și Petru Pető și văduva lui Gheorghe Zay împreună cu copiii ei.

18. Bike (Byke 1471) era așezat lângă Minis și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

19. Keresztr (Kereszthur 1418 Santa Crux) era așezat între Ghioroc și Panad, având încă pe la 1334 o biserică. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay cu copiii și a nobilului săracit Nădány.

20. Almazegh (Almazegh, Abnazegh 1360) era așezat între Sâmbăteni, Ghioroc și Păuș, în un meandru mare al Mureșului, la 1561 era în stăpânirea lui Petru Bánky, Francisc Meregh, Gheorghe Tarsy, Gheorghe Nagy și Albert Makay.

(Va urma)

21. Deszk (Deszk 1471) era așezat în partea nord-estică a Aradului între Glogovăț, Covăsinjul de azi, și Radna. În dela 1217 se face amintirea despre această localitate, ca una bogată în podgorii, fiind în stăpânirea capitolului arădean. La 1561 e în posesiunea lui Gavril Doczi și Ladislau Keresztesy.

22. Bolyai (Bolyai 1471) era așezat lângă Mărtin și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

23. Szent-György era așezat între Glogovăț și Mândruloc, la 1561 fiind în stăpânirea capitolului arădean.

24. Eotwen-Abdakos la 1561 era în posesiunea famililor Sebastian Ujaky, Ludovic Papfy, Gaspar Magocsy, Nicolae Glejan și văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

25. Papok Féregyháza, era în spate nord de Aradul de azi, iar Papok-Szegy era cam pe unde este Sf. Gheorghe de azi, apoi Monostorlaka și Szent-István, toate aceste localități formau la 1561 proprietatea capitolului arădean.

26. Csarak (Gyarak, Gyorak 1471) și Ghiorocul de azi, așezat cam pe locul celui actual. Sub numirea de Ghioroc întâi în aceasta localitate încă la 1135 formând posesiunea capitolului arădean. Culura vieții de vie era veche în această localitate, fiindcă la 1472 se face amintire despre vestitele podgorii ale satului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

27. Deszkér (Deserta) era în apropierea Fachertului de azi. La 1561 îl găsim în stăpânirea lui Ioan și Petru Pető și văduva lui Gheorghe Zay împreună cu copiii ei.

28. Bike (Byke 1471) era așezat lângă Minis și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

29. Keresztr (Kereszthur 1418 Santa Crux) era așezat între Ghioroc și Panad, având încă pe la 1334 o biserică. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay cu copiii și a nobilului săracit Nădány.

30. Almazegh (Almazegh, Abnazegh 1360) era așezat între Sâmbăteni, Ghioroc și Păuș, în un meandru mare al Mureșului, la 1561 era în stăpânirea lui Petru Bánky, Francisc Meregh, Gheorghe Tarsy, Gheorghe Nagy și Albert Makay.

(Va urma)

31. Deszk (Deszk 1471) era așezat în partea nord-estică a Aradului între Glogovăț, Covăsinjul de azi, și Radna. În dela 1217 se face amintirea despre această localitate, ca una bogată în podgorii, fiind în stăpânirea capitolului arădean. La 1561 e în posesiunea lui Gavril Doczi și Ladislau Keresztesy.

32. Bolyai (Bolyai 1471) era așezat lângă Mărtin și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

33. Szent-György era așezat între Glogovăț și Mândruloc, la 1561 fiind în stăpânirea capitolului arădean.

34. Eotwen-Abdakos la 1561 era în posesiunea famililor Sebastian Ujaky, Ludovic Papfy, Gaspar Magocsy, Nicolae Glejan și văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

35. Papok Féregyháza, era în spate nord de Aradul de azi, iar Papok-Szegy era cam pe unde este Sf. Gheorghe de azi, apoi Monostorlaka și Szent-István, toate aceste localități formau la 1561 proprietatea capitolului arădean.

36. Csarak (Gyarak, Gyorak 1471) și Ghiorocul de azi, așezat cam pe locul celui actual. Sub numirea de Ghioroc întâi în aceasta localitate încă la 1135 formând posesiunea capitolului arădean. Culura vieții de vie era veche în această localitate, fiindcă la 1472 se face amintire despre vestitele podgorii ale satului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

37. Deszkér (Deserta) era în apropierea Fachertului de azi. La 1561 îl găsim în stăpânirea lui Ioan și Petru Pető și văduva lui Gheorghe Zay împreună cu copiii ei.

38. Bike (Byke 1471) era așezat lângă Minis și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

39. Keresztr (Kereszthur 1418 Santa Crux) era așezat între Ghioroc și Panad, având încă pe la 1334 o biserică. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay cu copiii și a nobilului săracit Nădány.

40. Almazegh (Almazegh, Abnazegh 1360) era așezat între Sâmbăteni, Ghioroc și Păuș, în un meandru mare al Mureșului, la 1561 era în stăpânirea lui Petru Bánky, Francisc Meregh, Gheorghe Tarsy, Gheorghe Nagy și Albert Makay.

(Va urma)

41. Deszk (Deszk 1471) era așezat în partea nord-estică a Aradului între Glogovăț, Covăsinjul de azi, și Radna. În dela 1217 se face amintirea despre această localitate, ca una bogată în podgorii, fiind în stăpânirea capitolului arădean. La 1561 e în posesiunea lui Gavril Doczi și Ladislau Keresztesy.

42. Bolyai (Bolyai 1471) era așezat lângă Mărtin și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

43. Szent-György era așezat între Glogovăț și Mândruloc, la 1561 fiind în stăpânirea capitolului arădean.

44. Eotwen-Abdakos la 1561 era în posesiunea famililor Sebastian Ujaky, Ludovic Papfy, Gaspar Magocsy, Nicolae Glejan și văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

45. Papok Féregyháza, era în spate nord de Aradul de azi, iar Papok-Szegy era cam pe unde este Sf. Gheorghe de azi, apoi Monostorlaka și Szent-István, toate aceste localități formau la 1561 proprietatea capitolului arădean.

46. Csarak (Gyarak, Gyorak 1471) și Ghiorocul de azi, așezat cam pe locul celui actual. Sub numirea de Ghioroc întâi în aceasta localitate încă la 1135 formând posesiunea capitolului arădean. Culura vieții de vie era veche în această localitate, fiindcă la 1472 se face amintire despre vestitele podgorii ale satului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

47. Deszkér (Deserta) era în apropierea Fachertului de azi. La 1561 îl găsim în stăpânirea lui Ioan și Petru Pető și văduva lui Gheorghe Zay împreună cu copiii ei.

48. Bike (Byke 1471) era așezat lângă Minis și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay și copiii ei.

49. Keresztr (Kereszthur 1418 Santa Crux) era așezat între Ghioroc și Panad, având încă pe la 1334 o biserică. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, văduva lui Gheorghe Zay cu copiii și a nobilului săracit Nădány.

50. Almazegh (Almazegh, Abnazegh 1360) era așezat între Sâmbăteni, Ghioroc și Păuș, în un meandru mare al Mureșului, la 1561 era în stăpânirea lui Petru Bánky, Francisc Meregh, Gheorghe Tarsy, Gheorghe Nagy și Albert Makay.

(Va urma)

51. Deszk (Deszk 1471) era așezat în partea nord-estică a Aradului între Glogovăț, Covăsinjul de azi, și Radna. În dela 1217 se face amintirea despre această localitate, ca una bogată în podgorii, fiind în stăpânirea capitolului arădean. La 1561 e în posesiunea lui Gavril Doczi și Ladislau Keresztesy.

52. Bolyai (Bolyai 1471) era așezat lângă Mărtin și Bodorlaka în apropierea Mureșului. La 1561 era în stăpânirea lui Gaspar Magocsy, v

Sosirea reginei Maria la New-York

— Populația aclamă cortegiul regal —

New-York.— Vaporul „Leviathan” a intrat eri după amiază în portul New-York. Regina Maria a României, principesa Ileana și prințul Nicolae, însoțiti de suita, au trecut de pe bordul vaporului pe bacul municipal și au debărcat la Battery, în mijlocul „sgârđie-norilor”, admirând proporțiile gigantice ale acestor clădiri. S-a format apoi un cortegiu: Regina, principale și principesa s-au urcat separat în trei automobile, escortate de suite de agenți de poliție, detectivi și militari, aleși special pentru aceasta din trupele marinei.

Cortegiul s'a îndreptat încet spre palatul comunal, iind încontinuu aclamat de o mulțime imensa, care umplea străzile pe unde au trecut înalții oaspeți. La feresteile biorourilor din Broadway atârnau ghirlande făcute din panglici de hârtie; funcționarii cuprinși de entuziasm desfășurau fără incetare noui ghirlande. Ploaia care începu să cadă din momentul cand grupul regal a părăsit vaporul „Leviathan” a întunecat într-o cătă strălucirea recepției, dar cu toate acestea, bun sositul urat de populația New-Yorkului n'a fost mai puțin sincer.

La palatul primăriei a avut loc ceremonia solemnă a primirii. Muzicile au cîntat înmulțit national român, apoi regina și întreaga suită a plecat direct la gara companiei căilor ferate din Pennsylvania, luând trenul pentru Washington. Grupul regal se va înapoia la New-York peste două zile, și va locui aci în hotelul „Park Avenue”, amenajat special cu mari sacrificii. Numai patul destinat reginei Maria este prețuit la 50.000 dolari. Mobilierul din apartamentele oaspeților regali a fost asigurat pentru suma de 400.000 dolari.

Cele trei companii de cale ferată, pe liniile căror va călători regina Maria, cu un tren special, au anunțat că persoanele din grupul regal vor avea de pătit fiecare căte un dolor numai, pentru întreaga călătorie.

Paris. — Regina Maria a României a sosit la New-York, unde i s'a facut o primire grandioasă.

Societățile românești, precum și cele ale evreilor-români, au fost prezente la debocader spre a ura bun venit reginei.

Cablogramele transmise de pe bordul transatlanticului Leviathan povestesc că ultimele zile ale călătoriei au fost minunate. Regina și principii au fost sărbătoriți de către călători. Regina și suita sa s'au amuzat enorm când principesa Ileana, al cărei portret e publicat de toate ziarele americane, primi pe vapor prin radio, numeroase omagii de admirație și chiar propunerile de casatorie.

Mari pregătiri pentru recepția suveranei se fac la Washington, unde, după cum spun telegramele, întreaga înalta societate rivalizează pentru a avea pe regină la dejunuri sau dineuri.

Sosirea reginei Maria la Washington

Washington. — Regina Maria, principesa Ileana și prințul Nicolae, însoțiti de suită, au sosit

Serbările Crucii Roșii la Arad.

Această săplămâna a fost aleasă, pentru tot cuprinsul țării, să desfășoare în cadrul zilelor ei serbările Crucii Roșii, societate care își serbează în acest an 50 ani de înființare.

Prima jumătate a acestei săptămâni a și trecut, în zilele cari urmează, desfășurându-se următorul program:

SAMBĂTĂ 23 Oct: Inscriseri de noui membri. La toate școalele din localitate se vor organiza serbări ocazionale.

DUMINICA 24 Oct: Un mare festival artistic în sala Palatului Cultural, al căruia început va fi la orele 18. Programul acestui festival va fi următorul:

1. Muzica militară a reg. 93 inf.

2. Cântece executate de corul „Armonia” dirijat de maestrul Atanasiu Lipovan.

3. Dl căpitan Fortuneșcu va recita versuri.

4. Dansuri clasice, executate de dna Ghysa Eghi, cu elevete dsale.

5. Canto, voce dl dr. Olariu, acompaniat la pian de procuror Misir.

6. Solo pian, dna H. Luca.

7. Coruri, soc. corală „Armonia”.

8. Muzica militară.

Biletele de intrare la acest festival se găsesc de vînzare la libraria Diecezană și în ziua de 24 Oct. la Cassă. (Prețul 40, 30, 20 și 10 lei).

Aveam credința că toti români care cunosc marele scop al soc. „Crucea Roșie” nu-și vor precupri obolul și-l vor da cu toată inimă.

Congresul internațional de educație morală

— A participat și o delegație română —

Zilele trecute s'a ținut la Roma al 4-lea congres internațional de educație morală.

Temele fixate mai dinainte pentru desbatările congresului au fost două: 1) Posibilitatea unui cod moral universal ca bază a educației și 2) Personalitatea: cum să se dezvoltă în familie, în școală și în societate.

Pentru fiecare temă fusese înșarcinată de al 3-lea congres internațional (jînuit la Geneva în 1922) căte doi raportori, ale căror rapoarte fusese tipărite și trimise celor înscrise pentru acest congres. Pentru cea dinaintă temă au fost raportori profesorul Francesco Oresteno (prezidentul comitetului italian de organizare a congresului și unul din cugetătorii de frunte ai Italiei de azi) și Iusuf Ali, un învățăt indian. Pentru tema a doua cunoscuții scriitori și pedagogi Gustave Bechet (Franța) și Felix Adler (Statele Unite).

Congresul a ținut 5 zile, cu căte 2 ședințe în fiecare zi, cu desbatere de cel mai mare interes, la care au participat delegații francezi, italieni, englezi, olandezi, austriaci polonezi, norvegieni, spanioli, portughezi, americani, români, japonezi, chinezi, și a.

Din România au luat parte la congres d. general I. Manolescu (din partea „Caselor naționale”), d-na și d. Rădulescu-Pogoneanu, prof. la Universitatea din București și d-na Hărjeu Caterinici, româncă din Basarabia, stabilită acum la Capri, elevă a unei pedagoage italiene d-na Montessori.

Delegații români au luat parte activă la lucrările congresului și României i s'a făcut o cinstă deosebită. D-l profesor Rădulescu-Pogoneanu a fost desemnat să prezideze ședința de deschidere a congresului; în cuvântarea sa, multumind pentru cinstea ce se face țării sale, a interpretat-o ca o manifestare a spiritului nou ce și face acum drum în lume. D-l general Manolescu și d-na Hărjeu Caterinici au fost vice-prezidenți la alte ședințe, iar d-na Rădulescu-Pogoneanu a fost desigurată, din inițiativa delegaților englezi, să țină în ședința de deschidere a congresului în numele tuturor membrilor congresului, cuvântarea de mulțumire guvernului italian și președintelui comitetului italian. A făcut-o în termeni care au mișcat pe toti. Delegații români au contribuit astfel la răspândirea unei vii simpatii pentru țara noastră între reprezentanții celorlalte țări și în special între italieni.

Lupta contra corupției în Polonia

VARȘOVIA. — Astăzi a fost publicat un decret președintelui prin care sunt opriți parlamentarii de a mai face parte din consiliile de administrație ale întreprinderilor de stat comercializate. Deputații și senatorii care ocupă asemenea situații au fost invitați să demisioneze din consiliile de administrație sau să se retragă din parlament.

Un scriitor maghiar despre stările actuale din Ungaria și despre raporturile româno-maghiare

Intr-o scrisoare reproducă de ziarul budapestean „Világ”, marele romancier maghiar Szabó Dezső scrie următoarele despre stările de lucruri din Ungaria și despre raporturile româno-maghiare:

„Nicicând n'a fost Ungaria într-o criză mai îngrozitoare decât cea de astăzi.

„Din punct de vedere psihologic, am avut imense paube, în urma ticăloasei minciuni, că aderările motive ale tuturor suferințelor maghiare ar fi răsboiu și destrucție provenită din păturile de jos ale poporului.

„Aceașă minciună a înlesnit reorganizarea acelor forțe strene care au fost aderările pricinuite ale tuturor relelor și anume, aristocrația, înalțul cler și capitalismul. Iar maghiarimea, — a cărei liberă dezvoltare este o reală primejdială comună pentru gruparea acestor forțe, — țărăname și muncitorimea maghiară, părăsite și lăsată prădată foamei de orice fel, pot să aștepte cu răbdare milă unui Dumnezeu care va fi descoperit de acum înainte!...

„Clasa mijlocie ungurească? Se știe că este de peste răsărită clasa mijlocie, streină în 80 la sută, din mila habsburgilor și a aristocraților. Astăzi, elementul cel mai de seamă al clasei mijlocii ungurești, este nemțimea, care se organizează pe baze tot mai solide la noi.

„Ungaria devine, cu incelul, înțială camp de luptă căștigat al expansiunii germane spre Orient. — „Lucrul se va întâmpla, probabil, sub pretextul unei Pan-europe oarecare, în care între orele 12 și 1, maghiarul va avea toată libertatea să se declare ungur. Iar apoi va veni, contopirea definitivă. Uneltirea este pusă la cale cu un avant admirabil și obraznic. Ministrul Klegelsberg, exponentul urechiat al culturii germane, ne reorganizează chiar și învățământul după sistemele mentalității germane. În instrucținea publică, ministeriale, birourile, municipiile orașenești, sunt pline la noi de germani răsboinici. Ceilalți streini se imbuzesc și ei pe urma germanilor, în speranța unor fărămituri... ”

“Acest plan nu dispune aristocrației, clericilor și capitalismului organizat. Interesele acestor forțe oculte sunt mai bine apărate de o Germanie reactionară, decât de Ungaria slabănoagă... ”

“Si tineretul maghiar?... Credeți-mă, că este pentru mine cea mai mare rușine, cea mai mare amărăciune. Dela acest tineret te poți aștepta la orice. Dacă trebuie, el se transformă chiar și în chelner al capitalismului strein, pentru a înfrângă lupta muncitorilor unguri care vreau pâine pentru copiii lor. Acest tineret face zid în jurul habsburgilor, episcopilor, grofilor, — dar nici prin gând nu-i trece să se gândească la interesele țărănamei maghiare. (Oh! Profesorii șvabi se priec să-i facă educația!) ”

„Caut desnădajduit o organizație, o pătură socială, un regim care ar putea fi bază pentru salvarea poporului maghiar. ”

Nu găsesc decât două soluții. Una de ordin intern. Ar

Viața artistică Expoziția sculptorului Romul Ladea

Adar, 19 Oct.

Ladea trăește în orașul nostru de peste patru ani de zile și așezarea lui aci, era înțeleasă numai de către cei puțini care l cunoscuseră. Pentru marea multime, Ladea trecea drept un hoian fără rosturi, care venea să tuibure buful mers al afacerilor de căneea, care întuneca luxul. Corsoului cu ținuta lui veșnic nefrigită. Într-o zi — în toamna anului 1924 — Aradul avea un om mai puțin, și în afară de cei cățiva prieteni, nimici n'a simțit această lipsă. Omul acesta plecase în căutare de oameni, aci în orașul său nu cunoșcuse poate nici unul, demn să-l înțeleagă. — Si Ladea a plecat la Paris. —

Că va fi întâlnit acolo ce căuta, nimic n'a spus-o; dar odată înapoiașă ne-a vorbit de operile unui român stabilit la Paris, de acel bizar C. Brâncuș, a căruia artă înseamnă modelarea naturei, desbrăcată de formele adoptate de veacuri. Înălțat cu nouă cunoștință, Ladea a reînceput să-mărturiască lutului în căutare de noi forme, ceicea se chină să sculptură: stilizare.

Expoziția deschisă în ziua de 17 Oct. în sala Palatului Cultural, ne arăta un talent cultivat, sau mai bine zis: un talent în plină dezvoltare. În această expoziție Ladea ne apare în trei fațe: 1) stilizare (direcție de stângă) în „Cap de expresie“ No. 1, „Cap de studiu“ No. 4, „Cap de copilă“ No. 7, „Ușă cu brâncă“ No. 10; 2) miscare, în „Mama“ No. 6, „Semănătorul“ No. 5 și 3) studiu, lață reușită minutan în „Experie“ No. 3, „Nude“ No. 11, „Cap de studiu“ No. 13 și „Guguleț“.

O lucrare, bizară prin compoziția ei, este „Strâmbă Lemne“, eroul basmelor românești. Portretele au în ele stampila „comandanță“ și deci nu este vorba numai de gustul artistului. Cele cîteva desene — executate în majoritate la Paris — sunt pline de mișcare și deci trăiesc. — Prima expoziție a sculptorului R. Ladea, însemnată pentru artist, prima etapă în care lăzile să fie deosebite, să fie înțelese de către public, este „Cap de expresie“ No. 1, „Cap de studiu“ No. 4, „Cap de copilă“ No. 7, „Ușă cu brâncă“ No. 10; 2) miscare, în „Mama“ No. 6, „Semănătorul“ No. 5 și 3) studiu, lață reușită minutan în „Experie“ No. 3, „Nude“ No. 11, „Cap de studiu“ No. 13 și „Guguleț“.

Chesiunile care formează încă obiectul discuțiilor dintre România și ai cărora ei sunt deosebită apuseane sunt cele privitoare la școli și la biserică. Cu pîrilejul încheierei tratatului de alianță cu Jugoslavia, se ajunsese la un aranjament provizoriu, în aceste chesiuni, pe baza principiului reciprocității.

Pentru reguarea definitivă a acestor chesiuni pentru minoritățile respective din ambele părți ale Banatului, discuțiuni au avut loc în cele două conferințe dela Belgrad și dela Timișoara și au facut obiectul convorbirilor și în ultima conferință a Micei Antante care a avut loc în vara aceasta la Bled.

După informațiile ce are susținut confrații jugoslavi, cele două comisiuni înșarcinate în treptă cu tranșarea acestor chesiuni, ne ajungând la nici o înțelegere, o a treia comisiune a fost constituită pentru reluare negocierilor.

O altă chesiune încă nerezolvată între noi și jugoslavi este și cea a tranzitului în zona de graniță și a traficului de frontieră, ca în aceste chesiuni, pe baza principiului reciprocității. Pentru reguarea definitivă a acestor chesiuni pentru minoritățile respective din ambele părți ale Banatului, discuțiuni au avut loc în cele două conferințe dela Belgrad și dela Timișoara și au facut obiectul convorbirilor și în ultima conferință a Micei Antante care a avut loc în vara aceasta la Bled.

În ce privește comisiunile mixte, România și-a desemnat delegații săi în cea pentru școli și biserici rămânând să-i desemneze și pe cei în comisiunea tranzitului de frontieră. Jugoslavia mai are să-și numească delegații în prima comisiune.

Aceasta se va face că de curând și negocierile vor începe că mai neîntârziață. Interpretarea rolurilor principale: A. Demetriad în Ovidiu, dră Ketă Ștefănescu în Iulia; dna Constanța Demetriad, în Corina și în Iancu Dumitrescu, în August — perfect realizată, cu excepția diui I. Dumitrescu care a stat sub nivelul partenerilor. O mască reușită și cu multă tonalitate de humor, a fost d. N. Popescu în rolul lui Pinax. Restul ansamblului corect. Figurația ca de obicei — cu soldați fără nici un fel de repetiție. — Despre decoruri nu putem spune decât că, astfel de piese pierd întotdeauna dacă nu sunt încadrăte în ramele lor veritabile.

Rep.

PALATUL CULTURAL

Miercuri 27 Octombrie 1926, ora 9 seara

Mare Concert Coral**Religios și popular**

sub direcția Domnului Stefan Stoicescu maestrul de muzică din București, sub patronajul P. S. S. Episcopul Aradului dr. Grigore Comsa și al doamnelor: Elena Goldiș, Ioana Boneu și Siduț Traian Muju în folosul simulațiilor din județ și cu concursul soliștilor de Operă:

D-ra A. Elefterescu
soprano.**C. Teodorian**
bariton.**Prof. Th. Rogalsky**
piano.**PROGRAM:**

1. Măriti pe Domnul, pentru cor mixt Beethoven
2. Isus Prunc p. cor mixt Ceaicovschi
3. Pre Tine Te laudam, cor mixt eu Solo soprana D-ra Elefterescu
4. Andante din Concertul No. 2, "Doamne iubit am" Muzicecu
5. Alleluia din Oratorul "Messia" p. cor mixt și pian Haendel

II

Arii din Opere, Hiduri și cântece populare românești cantate de Solisti

III

6. Înn Primaverii, p. cor mixt Löwe
7. În noapte adanc, p. cor mixt Brahms
8. Serenadă p. cor mixt solo de soprana Dra Al. Elefterescu C. Porumbescu
9. a) Dorul meu b) Ausz-ám ausz! Melodii populare armonizate Muresanu
10. Pesta Deod, cor popular mixt cu soli Viđu
11. Trandafir de pe razoare, cor popular mixt S. V. Dragoi
12. Lelea dracului, melodie populară din Transilvania armonizată Mezetti

In timpul execuției ușile vor fi închise.

Szántó și Komlós**Prețcurrentul de iarnă**

Costum p. bărbăti dela... 1750 L în sus

Costum p. băieți dela... 1250 L în sus

Costum p. băieți cu pant... 1050 L în sus

scurtă dela... 850 L în sus

Palton p. lărb. negru dela 2200 L în sus

Palton p. bărb. cu oana... 2600 L în sus

Palton p. bărb. uștr. și raglan dela... 1850 L în sus

Palton p. băieți uștr. și raglan dela... 1350 L în sus

Palton p. băieți dela... 850 L în sus

Paltoane de piele dela... 4200 L în sus

Impermeabile (gumă) dela 950 L în sus

Impermeabile p. damă dela 1150 L în sus

Mare assortiment de stofe din lână din străinătate. Uniforme pentru școalari după măsură. Arad, Piața Avram Iancu

pe palatul Teatrului. 207

Mobile moderne pentru dormitoare și sufragerie

se pot căpăta, atât la comandă cat și gata pe lângă cele mai convenabile prețuri în atelierul de mobile alui

ILIE NEGRU

din Arad, Bul. Regele Ferdinand 28. Executăm și lucrări de construcții după orice planuri cu prețuri convenabile. 255

Aviz dlor medici!

Am onoare a vă aduce la cunoștință că în atelierul meu se află gata și se pot comanda tot felul de instalații medicale. Mese de examinare, dulape pentru instrumente, Port-irigatoare etc. Lucru solid, frumos, fără superoare celor importate din Viena. Cu prețurile cele mai reduse.

Jiga Heretiu

atelier mechanic Arad, Str. Turnului 3. (Lângă casarma pomp)

Cititi și răspânditi**Cuvântul Ardealului****NU SOSIT!**

Speciale de stofă de toamnă, iarnă și firmel cu renume mondial A. & Gagniere Co. Ltd. din Londra

I. Schmitz, Arad, str. Eminescu 28-30.

254

Mare economie de lemn la patentele **Sobe ZSIGUCZI**. Nenumărate scrisori de recunoștință dovedesc utilitatea și economia de 50% a lemnelor de foc a sobelor — cari se pot vedea în depozitul de lăcătușene, biciclete și mașini de cusut a magazinului Sigismund Hammer Arad, Bul. Regele Ferdinand 27. 241

Preturi exceptio- Pălării la modă din postav în toate colurile, aranjate dela lei 350, pălării velour de 600-800, pălării pentru interne 250 lei. Cel mai ieftin și re-

K. Bittenbinder
Arad, Strada Eminescu No. 2

nal de ieftine! Reparări și transformări primene pe lângă prețuri ieftine

Buchete și cununi ocazionale foarte frumoase

flori în diferite variații, assortiment bogat cu prețuri convenabile la

floraria JANOSI, ARAD

Strada Eminescu No. 20-22.

ATENȚIE! Firma JANOSI exclusiv numai în Str. Eminescu 20-22

există. Celealte cu numele Janosi folosesc nume fals. 202

Atențiuie! Articole de mărunturi, ciorapi pentru dame, bărbăti și copii, măruri erozate, păneturi, stofe p. haine și de spălat, coroane (cununi) p. mirese

Ladislau Farkas ceasornicar, giuvaeriu și gravur Arad, Str. Eminescu 2. Depozit permanent de tot felul de orloge precise: de buzunar, părte, wecker, precum și obiecte de aur, argint, chineză, alpaci și double. În atelierul special se execută reparări de orloge, bijuterii pe lângă garanție de 2 ani. Prețuri orice lucrări de aur și argint. Gravori speciale. Comenzile se execută rapid și prompt. Prețuri moderate. Cumpăr și sărmături de aur și argint sau le schimb cu alte obiecte.

Tip. Rethy Succesor Arad

Dela delegatul jud. rurală Radna.

Nr. G. 2879/1926—2.

Publicație de licitație

Subsemnatul delegat judecătoresc în conformitate cu legea execuției și în baza decisului al judecătoriei Radna Nr. G. 2879/1926 aduc la cunoștință publică că misiunea are loc: un grajd cu șura din lemn, una cotare din lemn și doi viței prețuite la 18000 lei în urma sechestrului efectuat în favoarea următorului Iosif Morar din Petriș repr. prin adv. dr. Julian Givulescu din Lipova, contra urmărilor Bianga Iosif și Bianga Nova din Petriș, pentru incassarea sumei de 2168 lei capital și acc. să vând la licitație publică fixată pe ziua de 30 Octombrie 1926 orele 6 d. m. la locuința urmărilor din Petriș Nr. 172, invitând pe toți aceia care doresc a cumpăra cu observare ca contra plată imediată celui ce va oferi mai mult se vor vinde și preda.

Radna, la 6 Octombrie 1926
293 delegat judecătoresc
Indiscreabil

No. 19/ex-1926.

Publicație de licitație

Subsemnatul executor delegat jud. regesc prin acușa publică, care se va ține la (30) treizeci Octombrie anul curent, după masă la orele 4 (patru), în biroul și cu intervenția notarului public Dr. Eugen Beles în Arad Strada Brăteanu Nr. 2 (2) două vagoane cam (40) patruzece metri cubi marfă de ferastrău de stejar, cu dimensiunea de 20-41 m/m — eventual pentru complecarea cantității — și cu dimensiunea 50 m/m ab de pozițul firmei M. Mairovitz și Fii Industrie de lemn S. A. din Milova județul Arad, cu prețul de strigare de 3500— Lei per metru cub, acelaia care va oferi mai mult, eventual și sub prețul de strigare.

Nădlac, la 11 Octombrie 1926.

294 executor
Szinak**Devizele și valuta**

Radar, 20 Oct. 1926.

BURSA:

Zurich	Deschiderea Inchiderea	Berlin	123.20	123.20
		Amsterdam	207.—	207.—
		New-York	517.50	517.62.50
		Londra	2511.50	2511.75
		Paris	14.85	14.90
		Milano	20.97.50	21.—
		Praga	15.32.50	15.32.50
		Budapest	72.50	72.55
		Belgrad	9.15	9.15
		București	2.75	2.75
		Varșovia	58.—	58.—
		Viena	73.25	73.25

Cursul devizelor București:

pe ziua de 20 Oct. 1926.

Cerute

Paris	5,42
Berlin	44.50
Londra	905.—
New-York	186.—
Italia	7.62
Elevetia	36.15
Viena	26.40
Praga	5.55
Budapest	26.30

Valute:**Cerute Oferite**

Napoleon	770.—
Mărți	44.—
Leva	1.40
Lire otomane	1.05
Sterline	915.—
Francezi	5.90
Fr. elvețieni	36.50
Lire italiene	7.50
Drachme	2.40
Dinari	3.30
Dolari	189.—
Marca polon	21.—
Cor. austri	27.—
" ungăr	27.—
" c-slov.	5.60

Cerute

A apărut «Revoluția din 1918 și Unirea Ardealului cu România», de Ion Clopotel; cuprinzând: Descripția monarhiei habsburgice. Opresiunea ungurească. Prăbușirea. Partidul național deschide epoca nouă a românilor ardeleni. Organizarea revoluției. Acțiunea revoluționară a domnului Iuliu Maniu la Viena. Poporul petrec. Partidul național pretinde dreptul de ocărmuire asupra Ardealului. Tratatul de la Arad. Către popoarele lumii. Solidaritatea politica a românilor ardeleni. Convocația Adunării Naționale Conferință preliminară. Proclamarea unirii. În așteptare. Voluntari și prieteni. Temniți și atrocități. Calvarul Bihariei. Sub ocupația franceză. Principiile politice ardeleni. Cuprinsul.

Personalitatea lui Al. Mihalescu, care anii trecuți a repartat adeverate triumfuri la Paris, va contribui, desigur, să umple în seara de 26 Oct. teatrul orașenesc.

Stiri și fapte**Dela Prefectura județului**

publicist, a fost numit, în conformitate cu legea pentru a se zarea și administrarea imponitelor asupra spectacolelor publice, ca delegat al ministrului Cultelor și Artelelor în comitetul județean din localitate pentru supravegherea și administrația fondului special atribuit din acest imponit comunelor urbane din județul Arad.

Două burse pentru studenți cehoslovaci în România

La intervenția societăților de presă din capitală, ministerul instrucțiunii a aprobat întreținerea pe contul său a doi studenți cehoslovaci bursieri la Universitatea din București.

Pentru cel ce solicită pașapoarte.

Ministerul de interne a fixat noi norme pentru obținerea pașapoartelor. Prima condiție pentru peșteriul lui este să fie arătate o sumă de bani părtășate între autoritățile vor aprecia dacă banii au suportă suficientă. Cei ce urmărește să primească în străinătate ajutătoare din partea familiei vor trebui să prezinte odată cu cererea și o declarație în scrierii partea ruderilor cari își iau însărcinarea de a le trimite bani. Condițiile de mai sus se aplică numai la eliberarea pașapoartelor pentru Europa.

Dela Prefectura Poliției

Inștiințare. Se aduce la cunoștinț